

Zaaknummers 2013W1031(1) en 2013W1031(2)

Datum beslissing: 31 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
lid van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid
(Maastricht),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde 1,

en

(wijlen)[naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens haar leven lid van de Congregatie van de Zusters van
Barmhartigheid (Maastricht),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde 2,

en

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens haar leven lid van de Congregatie van de Zusters van
Barmhartigheid (Maastricht),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde 3,

en

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens haar leven lid van de Congregatie van de Zusters van
Barmhartigheid (Maastricht),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde 4.

1. De procedure

De klaagschriften (met bijlagen) zijn door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juni 2014.

Op 15 augustus 2014 is bij de griffie namens aangeklaagde 1 een verweer ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg (klacht 2013W1031(1)).

Op 19 augustus 2014 is bij de griffie namens de generaal-overste van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid, zuster [naam], een inhoudelijke reactie ingekomen van mr. Baetens met betrekking tot de klachten tegen aangeklaagden 2, 3 en 4 (klacht 2013W1031(2)).

Bij brief van 6 oktober 2014 heeft mr. Van Schaik - mede namens de juridisch adviseurs mr. Geraads en mr. Weller - een verzoek ingediend tot getuigenverhoor van meerdere personen.

Bij brief van 9 oktober 2014 is aan mr. Van Schaik bericht dat het verzoek tot het horen van getuigen zal worden gehonoreerd.

Op 6 november 2014 heeft de griffie van mr. Baetens een kopie ontvangen van de getuigenverklaring van zuster [naam] d.d. 13 oktober 2014.

Op de zitting van 19 november 2014 zijn mevrouw [naam] en mevrouw [naam] als getuigen door de Klachtencommissie gehoord.

De verslagen van getuigenverhoor zijn vervolgens aan partijen toegezonden. Hierop heeft de griffie op 2 december 2014 een reactie ontvangen van mr. Baetens, met als bijlage een klachtenoverzicht, op 16 december 2014 een reactie van een kantoorgenoot van mr. Geraads en op 19 december 2014 een reactie van mr. Van Schaik.

Op 22 januari 2015 heeft de griffie nog een e-mail (met bijlagen) ontvangen van mr. Geraads.

Op 27 januari 2015 heeft in onderhavige klachtzaken te Utrecht de zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen en heeft haar standpunt mondeling toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Geraads.

Aangeklaagde 1 is niet verschenen ter zitting. Zij werd vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur mr. Baetens voornoemd, die mede namens de Congregatie ter zitting is verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 In 1964 werden klaagster en haar drie broers en twee zussen uit huis geplaatst. Vanaf 1965 verbleef klaagster, tezamen met haar broers en zussen, in kindertehuis [naam] in [plaats]. Omstreeks 1973 werd klaagster in een pleeggezin in [plaats] geplaatst.

T.a.v. aangeklaagde 1:

Het seksueel misbruik bestond uit het betasten van en knijpen in het geslachtsdeel (vagina/schaamlippen), het wrijven/schuren met het onderlichaam tegen klaagster aan en het schrobben van de schaamstreek en schaamlippen bij het douchen met een ruwe borstel. Dit schrobben was pijnlijk en gewelddadig.

Ook herinnert klaagster zich dat aangeklaagde 1 rook aan je lichaam, waarbij ze onder meer met de mond op de plek kwam waar later klaagsters borsten kwamen.

Het seksueel misbruik vond met name plaats op het moment dat klaagster werd gecontroleerd op het bedplassen en bij de controle op het zich goed wassen. Deze controles vonden zowel op de slaapzaal plaats als tijdens het douchen. Hierbij werd grof lichamelijk geweld niet geschuwd.

Ter zitting heeft klaagster hier nog aan toegevoegd dat aangeklaagde 1 bij het douchen en op de slaapzaal ook met een voorwerp (vork/tandenborstel) in de vagina van klaagster heeft geprikt.

Klaagster heeft aangeklaagde 1 ook meermalen betraapt bij de jongens en heeft gezien dat zij jongens in de schaamstreek betastte althans de geslachtsdelen aanraakte. Haar broer Huub heeft destijds tegen klaagster gezegd dat ze aan zijn 'pieleke' trokken.

T.a.v. aangeklaagde 2:

Ook door aangeklaagde 2 werd klaagster in bed gecontroleerd op bedplassen. Aangeklaagde 2 deed bij klaagster de onderbroek naar beneden, raakte de vagina aan en kneep in de schaamlippen van klaagster. Aangeklaagde 2 onderzocht ook of de kinderen zichzelf goed hadden gewassen. Hierbij werd klaagster door haar betast over het hele lichaam, ook in de schaamstreek. Klaagster weet ook nog dat aangeklaagde 2 haar een keer als straf heeft meegenomen naar de chambrette op de slaapzaal en toen een voorwerp in de vagina heeft ingebracht. Klaagster weet niet meer welk voorwerp dit was.

Klaagster kan niet aanduiden in welke periode het seksueel misbruik door aangeklaagde 2 heeft plaatsgevonden.

T.a.v. aangeklaagde 3:

Klaagster herinnert zich dat aangeklaagde 3 de zus van aangeklaagde 2 was. Aangeklaagde 3 kwam iedere avond bij klaagster. Zij probeerde lief en moederlijk te zijn voor de kinderen. Zij paaide de kinderen met snoep. Zij maakte zich schuldig aan subtiele aanrakingen. Zo ging zij dicht tegen je aan staan en wreef over het hele lichaam. Zij voelde hierbij ook over de kleren heen in de schaamstreek. Ze heeft ook wel eens in de borsten van klaagster geknepen.

Ook gebeurde het dat aangeklaagde 3 in de douche kwam kijken of klaagster zich wel goed gewassen had. Ook dan weer werd klaagster bevoeld in de schaamstreek. Klaagster heeft deze aanrakingen geïnterpreteerd als seksueel misbruik, omdat zij gelet op haar leeftijd in staat was om zichzelf goed te wassen. Het bevoelen van de schaamstreek was ook niet nodig om te beoordelen of klaagster zich goed gewassen had.

T.a.v. aangeklaagde 4:

Klaagster herinnert zich duidelijk dat zij aangeklaagde 4 een kreng vond en dat zij bekend stond als vals. In de herinnering van klaagster was het seksueel misbruik door deze aangeklaagde, en ook de fysieke elementen, veel erger dan door de andere aangeklaagden.

Aangeklaagde 4 sloeg en kneep klaagster. Klaagster heeft ook gezien dat andere kinderen door deze aangeklaagde werden mishandeld. Klaagster werd door aangeklaagde 4 het vaakst en het hardst in de schaamlippen geknepen. Dit gebeurde tijdens een controle of klaagster zich goed gewassen had en of ze in bed had geplast. Klaagster herinnert zich ook dat deze aangeklaagde een keer, toen ze weer in bed had geplast, als straf haar schaamstreek heeft geboend met een grove borstel met varkensharen. Aangeklaagde 4 strafte klaagster ook door haar, nadat ze in haar broek had geplast, geen onderbroek meer aan te laten doen.

Algemeen:

Klaagster is door de hierboven genoemde zusters tijdens haar verblijf in het kindertehuis [kindertehuis] seksueel misbruikt in de periode van 1965 tot ongeveer 1973. Ter zitting heeft klaagster nader toegelicht dat zij zich kan herinneren dat het seksueel misbruik met name heeft plaatsgevonden enige tijd voor haar vertrek in 1973, in de jaren 1971/1972.

Klaagster is niet alleen door verschillende zusters seksueel misbruikt. Zij waren ook fysiek zeer hardhandig. In klaagsters herinnering leken alle zusters op elkaar. Mede hierdoor vindt klaagster het moeilijk om aan te geven hoe vaak de genoemde handelingen door de individuele aangeklaagden hebben plaatsgevonden en wanneer dit ongeveer gebeurd zou zijn. Het was voor klaagster moeilijk om zich precies de namen te herinneren. Ze herkent de zusters wel aan de hand van een foto. De naam '[naam]' zegt klaagster niets.

Klaagster merkt uitdrukkelijk op dat zij geen herinnering heeft aan vaste zusters die op de slaapzalen sliepen. In klaagsters herinnering sliepen er steeds verschillende zusters in de chambrette op de meisjesslaapzaal, afhankelijk van wie er dienst had.

Klaagster herinnert zich ook dat de kinderen elkaar moesten betasten in opdracht van de zusters. Dit is klaagster ook overkomen. De zusters stonden hierbij en keken ernaar. Klaagster heeft geen uitdrukkelijke herinnering aan de individuele zusters die daarbij betrokken waren en kan in verband met dit gedeelte van haar klacht dan ook geen concrete aangeklaagde noemen.

Ter onderbouwing van de klacht is een afschrift van een gedeelte van het dossier van Raad voor de Kinderbescherming van de kinderen [achternaam] overgelegd.

2.2 Na haar verblijf op [kindertehuis] is klaagster, vanaf omstreeks 1973, in de pleeggezinnen waar zij toen werd geplaatst eveneens seksueel misbruikt, onder andere door haar pleegvader respectievelijk oom. Klaagster is uiteindelijk bij een pleeggezin weggelopen, is heel jong getrouwd en is op haar 19^e jaar zelf moeder geworden van een zoon. Klaagster heeft altijd alleen voor haar zoon gezorgd omdat de vader onbekend was gebleven.

In 1978 is klaagster gehuwd met de heer [naam]. Dit huwelijk liep omstreeks 1990 op de klippen. Uit latere relaties heeft klaagster nog een dochter en een zoon gekregen. Klaagster heeft met hen op dit moment geen contact.

Klaagster is thans getrouwd met de heer [naam]. Hij is goed voor haar, maar desondanks bestempelt klaagster dit huwelijk als niet gelukkig.

Het leven is niet geworden wat klaagster ervan had verwacht. Met name de gevolgen van het seksueel misbruik voor onder meer haar seksleven zijn groot te noemen. Daarnaast is klaagster zeer wantrouwend. Door de problemen in haar jeugd kan klaagster zich niet hechten en is zij heel kwetsbaar te noemen. Klaagster ervaart veel problemen, onder andere ook financiële problemen. Ze staat onder bewind. Ook zijn er gezondheidsklachten.

Klaagster gaat binnenkort met een behandeling bij de GGZ starten. Er is zo veel in haar leven gebeurd, dat zij soms wel eens dingen door elkaar haalt.

2.3 Klaagster hoopt met deze klacht te bewerkstelligen dat zij erkenning krijgt voor het leed dat haar op [kindertehuis] is aangedaan. Zij hoopt verder dat er serieus aandacht wordt gegeven aan haar klacht. Zij vindt het belangrijk dat kinderen serieus genomen worden, zodat dit soort dingen in de toekomst niet meer kunnen gebeuren. Zij hoopt dat er lering getrokken wordt uit haar klacht en die van de andere slachtoffers.

3. Het verweer/ De reactie (zakelijk weergegeven)

T.a.v. aangeklaagde 1:

Aangeklaagde 1 heeft mr. Baetens verzocht namens haar verweer in te dienen.

De kloosternaam van zuster [naam] is [kloosternaam].

Aangeklaagde 1 was van [maand] 1962 tot [maand] 1963, van [maand] 1963 tot [maand] 1967 en van [maand] 1969 tot [maand] 1971 werkzaam op [kindertehuis]. Aangeklaagde 1 had zelf één van de meisjesslaapzalen onder haar toezicht, genaamd [naam]. Zij verleende niet op andere slaapzalen assistentie, dat was niet haar taak.

Aangeklaagde 1 ontkent het verwijt van het knippen in de schaamstreek. Evenzeer ontkent aangeklaagde 1 dat zij klaagster met een hard voorwerp zou hebben geschrobd. Nog daargelaten dat zulks, gezien in de context van het wassen, bezwaarlijk als seksueel misbruik kan worden aangemerkt, is het volgens aangeklaagde 1 ook absoluut niet gebeurd. Met evenveel stelligheid ontkent klaagster dat zij met haar onderlichaam tegen klaagster zou hebben aan gewreven of dat zij met de mond de borst van klaagster zou hebben beroerd of aan het lichaam van klaagster zou hebben geroken.

Het in de schaamstreek knippen is een verwijt dat steeds weer terugkomt. In andere klachtkwesties tegen aangeklaagde 1 is haar verweer op dat punt terzijde geschoven en is uitgegaan van de oprechtheid van de klagers, terwijl over en weer klachten als steunbewijs werden aangenomen. Aangeklaagde 1 betreurt dat ten zeerste. Aangeklaagde 1 kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de klagers uit de familie [achternaam] elkaar bewust van steunbewijs voorzien. Werd bijvoorbeeld in de beslissing van 2 juni 2014 in de klacht van [naam] tegen aangeklaagde 1 nog geoordeeld dat er onvoldoende aanknopingspunten zijn om het schoonschrobben van de vagina (met een tandenborstel) aannemelijk te achten, omdat er in geen van de andere klachtzaken over een dergelijke handeling werd gesproken, thans wordt in het onderhavige klaagschrift (van 23 juni 2014) het schrobben met een hard voorwerp als klacht geformuleerd. Aangeklaagde 1 ervaart dit als een geregisseerde, maar evengoed onjuiste exercitie.

De gang van zaken rond deze en ook eerdere klachten heeft aangeklaagde 1 dusdanig aangegrepen dat zij niet meer in staat is te dezer zake nog door de Klachtencommissie te worden gehoord.

Namens zijn cliënte verzoekt mr. Baetens tot ongegrondverklaring van de klacht

T.a.v. aangeklaagden 2, 3 en 4:

Genoemde aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De generaal-overste zuster [naam] heeft mr. Baetens verzocht om namens haar een reactie op te stellen naar aanleiding van het klaagschrift dat klaagster heeft ingediend tegen aangeklaagden 2, 3 en 4.

T.a.v. aangeklaagde 2:

Zuster [naam] was de kloosternaam van [naam]. Als lid van de Congregatie is zij gedurende haar arbeidzaam leven uitsluitend werkzaam geweest in [kindertehuis]. Lange tijd, en zeker in de periode van 1965 tot 1973, was zij de overste in [kindertehuis]. In die hoedanigheid hield zij zich niet bezig met de zorg voor de kinderen. De generaal-overste is van mening dat klaagster zich in de naam van aangeklaagde moet vergissen, waar klaagster stelt dat aangeklaagde 2 in die periode zich zou hebben beziggehouden met de werkelijke zorg voor de kinderen, waaronder begeleiding bij het plassen en/of controle op bedplassen.

Het komt de huidige generaal-overste als vrijwel ondenkbaar voor dat destijds de overste van [kindertehuis] zulke taken uitoefende. De nog levende zuster, aangeklaagde 1, heeft nooit geconstateerd dat aangeklaagde 2, als overste, zich met directe zorgtaken voor de kinderen bezighield.

Met name van aangeklaagde 2 is bij de Congregatie bekend dat zij bij haar medezusters geliefd was en alom lof kreeg.

T.a.v. aangeklaagde 3:

Zuster [naam] was de kloosternaam van [naam]. Aangeklaagde 3 was ook lid van de Congregatie en is in de door klaagster genoemde periode inderdaad werkzaam geweest in [kindertehuis].

T.a.v. aangeklaagde 4:

Zuster [naam] was de kloosternaam van [naam]. Ook aangeklaagde 4 is lange tijd werkzaam geweest in [kindertehuis], ook in de door klaagster genoemde periode.

T.a.v. aangeklaagden 2, 3 en 4 tezamen:

Over geen van de drie aangeklaagde zusters zijn bij de Congregatie in het verleden ooit negatieve berichten binnengekomen. Dat geldt overigens in het algemeen voor [kindertehuis] en voor alle daar destijds werkzame medezusters. Het is daarom voor de huidige overste ook schokkend en verbijsterend dat in de laatste jaren totaal onverwacht en achtereenvolgens een aantal klagers zich hebben gemeld met klachten. Het kan door de generaal-overste nog steeds niet bevat worden dat de in de klachten verwoorde misdragingen niet eerder naar buiten zijn gekomen. Kinderen in [kindertehuis] stonden in feite allen onder toezicht van de Kinderbescherming. Het blijft onbegrijpelijk dat dergelijk structureel wangedrag door de zusters, indien dat heeft plaatsgevonden, verborgen zou zijn gebleven voor alle controlerende instanties en ook in de achterliggende jaren nog nimmer eerder heeft geleid tot uitingen van onvrede van andere ex-pupillen van [kindertehuis].

De generaal-overste kan de door klaagster geuite klachten niet ontkennen of bevestigen. Van [kindertehuis] zijn er geen archieven aanwezig bij de Congregatie. Er zijn totaal geen negatieve signalen uit het verleden bekend en de aangeklaagden kunnen niet meer over de klacht worden gehoord.

Nog daargelaten de vraag of het verweten schrobben van de schaamstreek met een grove borstel wel (indien zulks heeft plaatsgevonden) als seksueel misbruik kan worden gekwalificeerd, valt het op dat uitsluitend klagers behorend tot de familie [achternaam] deze

klacht naar voren hebben gebracht en herhalen, nadat op dat punt eerder een klacht (2013W1058) van de zus van klaagster ongegrond is bevonden wegens onvoldoende steunbewijs. In de daaropvolgende klachten van overige leden van de familie [achternaam] wordt dat schrobben vervolgens consequent bevestigd. De generaal-overste is niet geneigd om een dergelijke klacht, gezien in de totale context van klachten, aanstonds en op voorhand als aannemelijk te beschouwen.

Opmerkelijk ook is het verwijt van klaagster dat aangeklaagde 4 haar het vaakst in het geslachtsdeel zou hebben geknepen, onder andere bij controle op bedplassen. Uit de andere klachtzaken is inmiddels wel duidelijk geworden dat aangeklaagde 4 de vaste toezichthouder was op de jongensslaapzaal.

Klaagster is ook de enige die zich meent te herinneren dat het nachtelijk toezicht op de diverse slaapzalen door wisselende zusters werd verricht. Dat spoort in ieder geval niet met de in andere klachtzaken naar voren gebrachte gegevens.

Klaagster beroept zich op steunbewijs van de heer [naam]. Zijn klacht is reeds ongegrond bevonden.

De generaal-overste heeft dringend behoefte aan een objectief advies van de Klachtencommissie en zij wacht dat advies dan ook graag af.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Met betrekking tot het schrobben van de vagina met een harde borstel heeft mr. Baetens gesteld dat dit in de context van het wassen bezwaarlijk als seksueel misbruik kan worden gezien. De Klachtencommissie kan de juridisch adviseur daarin echter niet volgen. Immers, het hardhandige, langdurige en het steeds opnieuw schrobben van de vagina kan als excessief gewelddadig handelen worden aangemerkt, maar zulks brengt niet mee dat het daarom niet (ook) als een vorm van seksueel misbruik kan worden gezien. De beschreven handelingen waren gericht op het geslachtsorgaan en gebeurden op een wijze die vanuit hygiënisch oogpunt onnodig langdurig en repeterend was zodat daar geen rechtvaardigingsgrond voor was. Derhalve is de Klachtencommissie van oordeel dat deze door klaagster omschreven gebeurtenissen, ook al gebeurden ze in het kader van het wassen, kwalificeren als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

De klacht tegen aangeklaagde 1 houdt mede in dat zij bij de controle op het wassen met haar onderlichaam tegen klaagster aan wreef/schuurde. De Klachtencommissie overweegt met betrekking tot dit onderdeel van de klacht dat aanrakingen met het onderlichaam bij (controle op) het wassen die door klaagster als wrijven/schuren zijn ervaren niet zonder meer als seksueel misbruik kunnen worden aangemerkt.

Met betrekking tot de andere door klaagster gestelde handelingen staat niet ter discussie dat ze gekwalificeerd moeten worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Zoals al eerder in soortgelijke klachtzaken geoordeeld zijn dit naar het oordeel van de Klachtencommissie immers handelingen die door een buitenstaander objectief bezien en redelijkerwijs kunnen worden geduid als ongewenste seksueel getinte handelingen, die niet horen bij een normale lichamelijke verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen.

4.3 Vervolgens dient de Klachtencommissie de vraag te beantwoorden of het aannemelijk is geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst - ten aanzien van de vier aangeklaagden - hebben plaatsgevonden.

Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld, waardoor de feiten thans niet meer in detail kunnen worden onderzocht. Mr. Baetens heeft namens aangeklaagde 1 bestreden dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden. Aangeklaagden 2, 3 en 4 zijn al enige tijd geleden overleden en kunnen zelf geen weerwoord meer geven.

4.4 T.a.v. aangeklaagden 1 en 4:

Na bestudering van deze klachtzaak, in samenhang bezien met de door de broers en zussen van klaagster, maar ook door andere personen ingediende klachtzaken tegen zusters die destijds werkzaam waren bij het kindertehuis [kindertehuis], komt voor de Klachtencommissie een beeld naar voren dat er destijds op [kindertehuis] sprake was van een situatie waarin kinderen in de ochtend met geweld, dat zich ook richtte op de geslachtsdelen van de kinderen, werden gecontroleerd op bedplassen en dat er, indien daar inderdaad sprake van was, straffen volgden. De Klachtencommissie heeft voorts aan de hand van verscheidene verklaringen van zowel klagers als getuigen geconstateerd dat er weliswaar sprake was van een min of meer vaste surveillante of nachtzuster op een slaapzaal, maar dat dat niet wegneemt dat daar ook andere zusters vervingen of bijsprongen.

Voorts heeft de Klachtencommissie tot uitgangspunt genomen dat aangeklaagde 1 in het kindertehuis [kindertehuis] aanwezig is geweest van [maand] 1962 tot [maand] 1971, met onderbrekingen van [maand] 1963 tot [maand] r 1963 en van [maand] 1968 tot [maand] 1969 toen aangeklaagde 1 elders verbleef. De Klachtencommissie verwijst voor deze aanname naar de overwegingen en vaststelling door de Klachtencommissie in haar advies in de zaak met nummer 2012T725.

Voor de Klachtencommissie is voorts voldoende aannemelijk geworden dat het straffen van de kinderen veelal gepaard ging met gewelddadigheid en ook met seksueel norm overschrijdende handelingen. Voorts is aannemelijk geworden dat aangeklaagden 1 en 4 controle uitoefenden op het bedplassen en daarbij hard in de vagina/schaamlippen (bij de jongens in de penis en balzak) knepen, evenzo bij de controle in de rij naar de douche, terwijl ze tijdens het douchen de meisjes onnodig hard en lang schrobden in de vagina met een harde borstel.

De Klachtencommissie acht echter *niet* aannemelijk dat aangeklaagde 1 bij het douchen en op de slaapzaal ook een voorwerp (vork/tandenborstel) in de vagina van klaagster heeft gestopt. Deze handeling is door klaagster pas ter zitting zonder nadere toelichting naar voren gebracht en was kennelijk ook niet eerder met haar juridisch adviseur besproken. Daarbij komt dat in geen van de andere klachtzaken tegen aangeklaagden over een dergelijke handeling wordt gesproken. De Klachtencommissie oordeelt dan ook dat deze handeling door klaagster

onvoldoende aannemelijk is gemaakt Voorts acht de Klachtencommissie *niet* aannemelijk dat de kinderen op [kindertehuis] elkaar, in opdracht van de zusters, moesten betasten, in het bijzijn van de zusters. Ook voor dit onderdeel van de klacht geldt dat dit onvoldoende aannemelijk is geworden nu ook ten aanzien van deze feiten in geen van de andere klachtzaken wordt gesproken. Bovendien is dit onderdeel van de klacht te vaag geformuleerd, nu klaagster tegelijkertijd heeft verklaard geen uitdrukkelijke herinnering te hebben aan de individuele zusters die daarbij betrokken waren en derhalve ten aanzien van dit gedeelte van haar klacht geen concrete aangeklaagde kan worden aangewezen.

Voor de overige door klaagster in haar klaagschrift aangedragen feiten is voldoende steunbewijs te vinden in niet alleen door de broers en zussen van klaagster afgelegde verklaringen, maar ook in de verklaringen zoals vermeld in de formulieren 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs', alsmede in de afgelegde getuigenverklaringen. Daarnaast zijn, zeker ten aanzien van aangeklaagde 1, reeds meerdere klachtzaken gegrond verklaard.

Aannemelijkheid omvang, duur en frequentie van het seksueel misbruik

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien is naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende ondersteuning voor de aannemelijkheid van het navolgende seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagden.

Aangeklaagde 1: het betasten van en knijpen in het geslachtsdeel (vagina/schaamlippen) en het schrobben van de vagina en schaamlippen met een ruwe borstel bij het douchen.

Aangeklaagde 4: het betasten van de vagina en knijpen in de schaamlippen bij de controle op het bedplassen en op het zich goed douchen; het een keer schrobben met een ruwe borstel van de schaamstreek als straf op het bedplassen.

Met betrekking tot de duur en de frequentie van het seksueel misbruik is het navolgende in aanmerking genomen.

Ten aanzien van aangeklaagde 1:

Klaagster heeft verklaard dat het seksueel misbruik vooral heeft plaatsgehad gedurende de laatste twee jaar van haar verblijf op [kindertehuis], ongeveer de jaren 1971 en 1972.

Voorts heeft de Klachtencommissie tot uitgangspunt genomen dat aangeklaagde 1 in het kindertehuis [kindertehuis] aanwezig is geweest van [maand] 1962 tot 1[maand] 1971, met onderbrekingen van [maand] 1963 tot [maand] 1963 en van [maand] 1968 tot [maand] 1969 toen aangeklaagde 1 elders verbleef. De Klachtencommissie verwijst voor deze aanname naar de overwegingen en vaststelling door de Klachtencommissie in haar advies in de zaak met nummer 2012T725. Een en ander brengt mee dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 zeker niet langer dan één jaar heeft geduurd. Gelet op haar taak als toezichthoudster op de meisjesslaapzaal is aannemelijk dat het gedurende dat jaar met grote regelmaat heeft plaatsgehad.

Ten aanzien van klaagster 4:

Anders dan door mr. Baetens gesteld, is de Klachtencommissie op grond van verscheidene verklaringen van zowel klagers als getuigen tot het oordeel gekomen dat er weliswaar sprake was van een min of meer vaste surveillante of nachtzuster op een slaapzaal, maar dat dat niet wegneemt dat daar ook andere zusters vervingen of bijsprongen. Van aangeklaagde 4 is vermeld dat zij de vaste toezichthouder was op de slaapzaal van de jongens. Zoals gezegd

gaat de Klachtencommissie er van uit dat zij niettemin af en toe heeft vervangen of bijgesprongen op de meisjesslaapzaal. Derhalve neemt de Klachtencommissie aan dat het aannemelijk geachte seksueel misbruik door aangeklaagde 4 gedurende de jaren 1971 en 1972 af en toe heeft plaatsgehad.

Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden 1 en 4 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.

Aangeklaagden waren voor klaagster personen die voor haar moesten zorgen en in wie zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 T.a.v. aangeklaagden 2 en 3:

De Klachtencommissie stelt voorop dat zij geen reden heeft om aan de oprechtheid van klaagster te twifelen. Bij de beoordeling van de voorliggende klachten dient de Klachtencommissie echter de vraag te beantwoorden of er zodanige feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen, dat het gestelde seksuele misbruik door deze aangeklaagden objectief gezien voldoende aannemelijk is geworden.

De Klachtencommissie beantwoordt die vraag ontkennend.

Met betrekking tot aangeklaagde 2 overweegt de Klachtencommissie daartoe dat de feiten, zoals vermeld in het klaagschrift en door klaagster nader toegelicht ter zitting, niet worden ondersteund door enig steunbewijs. Uit de reactie van mr. Baetens en de generaal-overste blijkt bovendien dat aangeklaagde 2 in de periode dat klaagster op [kindertehuis] verbleef de overste was en dat een overste zich toen in die hoedanigheid niet bezig hield met de dagelijkse verzorging van de kinderen. Er is de Klachtencommissie niet gebleken van feiten of omstandigheden die dat onaannemelijk maken.

Met betrekking tot aangeklaagde 3 overweegt de Klachtencommissie dat de feiten, zoals vermeld in het klaagschrift en door klaagster nader toegelicht ter zitting, niet zodanig worden ondersteund door steunbewijs dat voor de Klachtencommissie voldoende aannemelijk is geworden dat ze zijn gepleegd door deze aangeklaagde.

Immers, waar klaagster aangeklaagde 3 typeert als lief en moederlijk behoorde zij volgens klaagsters zuster [maand] tot “de hel van [kindertehuis]” en oefende zij exorbitant geweld uit, terwijl zij volgens klaagsters broer [maand] in fysieke en seksuele zin sadistisch te noemen was. In de overgelegde verklaring Toestemming gebruik melding d.d. 13 december 2013 van de heer [maand] wordt niet de naam van aangeklaagde 3 genoemd maar de naam [maand]. Ook in de overgelegde Toestemming gebruik melding d.d. 30 juni 2014 van [maand], de zuster van klaagster, wordt de naam van aangeklaagde 3 niet genoemd, evenmin als in de overgelegde schriftelijke verklaring van de heer [maand], de voormalige echtgenoot van klaagster. Tenslotte wordt de naam van aangeklaagde 3 door de onder 1. genoemde getuigen in het van hen op 19 november 2014 afgenomen verhoor niet genoemd.

Op grond van het bovenstaande zal de Klachtencommissie de generaal-overste van de Congregatie dan ook adviseren de klachten ten aanzien van aangeklaagden 2 en 3 niet gegrond te verklaren.

4.6 Wellicht ten overvloede merkt de Klachtencommissie nog op dat zij inhoudelijk niet ingaat op de in het klaagschrift genoemde fysieke mishandeling door aangeklaagden, daar de Procedure uitsluitend bestemd is voor klachten wegens gepleegd seksueel misbruik binnen de Katholieke Kerk in Nederland.

4.7. Klaagster heeft niet om een financiële vergoeding gevraagd. De Klachtencommissie wijst klaagster erop dat, bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk

gezagsdrager, zij zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid (Maastricht) de klachten grotendeels (- zie daarover nader onder 4.4. onder kopje Aannemelijkheid omvang, duur en frequentie van het seksueel misbruik-) gegrond te verklaren ten aanzien van de aangeklaagden 1 en 4, en de klachten ten aanzien van aangeklaagden 2 en 3 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 31 maart 2015 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. G.A.M. Stevens,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.